

TAAK SPEL

Effectief aan de slag met gedrag

Taakspel is een groepsgerichte werkwijze waarbij planmatig en spelenderwijs het gedrag van leerlingen en leerkrachten wordt beïnvloed. Het geeft leerkrachten een krachtig middel in handen om een gestructureerd en veilig klassenklimaat te creëren. Taakspel is gericht op het doen toenemen van taakgericht gedrag en het daardoor doen afnemen van regelovertrekend gedrag bij leerlingen en op het bevorderen van een positief onderwijsklimaat. Door gewenst gedrag bij leerlingen te stimuleren kan beginnend probleemgedrag afnemen en een mogelijk afwijkende gedragsontwikkeling worden voorkomen.

Taakspel helpt de leerkracht tot deze positieve gedragsverandering te komen door het formuleren van regels in de klas, het systematisch belonen van gewenst gedrag en het zoveel mogelijk negeren van ongewenst gedrag. Daarnaast werkt Taakspel aan het versterken van positieve relaties tussen leerlingen onderling en het bevorderen van de leerkracht-leerlinginteractie. Kern van de taakspelaanpak is dat de leerkracht gebruik maakt van positieve controle op gedrag, waarbij gewenst gedrag direct aandacht krijgt en ongewenst gedrag zoveel mogelijk wordt genegeerd.

Onderzoek naar Taakspel in het cluster 4 onderwijs

Leerkrachten in het speciaal onderwijs cluster 4 staan voor een grote klus. Ze geven onderwijs aan leerlingen die veel emotionele- en gedragsproblemen laten zien in de klas. Uit grootschalig onderzoek is nu gebleken dat Taakspel, een gedragsmanagementprogramma dat al eerder effectief is gebleken in het regulier onderwijs, ook in het speciaal onderwijs leerkrachten handvatten kan bieden om met deze problemen om te gaan.

Stichting Yulius GGZ heeft in samenwerking met het Erasmus MC-Sophia Kinderziekenhuis, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit Utrecht en de ontwikkelaar en verspreider van het programma, de CED-Groep, de effecten onderzocht van Taakspel in het speciaal onderwijs cluster 4 gedurende een schooljaar (Breeman, 2015). Aan het onderzoek werkten elf scholen mee voor speciaal onderwijs cluster 4. Ruim 400 leerlingen in de leeftijd van 5 tot 13 jaar en hun ouders en leerkrachten hebben deelgenomen aan deze studie. Dit onderzoek werd gefinancierd door ZonMw.

Conclusies

De resultaten van deze studie wijzen er op dat binnen één schooljaar Taakspel op zowel de leerling als de leerkracht positieve effecten heeft.

Effecten zijn aangetoond op de emotionele- en gedragsproblemen van leerlingen. Taakspel kan voorkomen dat de emotionele- en gedragsproblemen toenemen in de klas (klein positief effect werd gevonden). Taakspel zorgde voor een stabilisatie van deze problemen, terwijl bij de kinderen waar geen Taakspel werd gespeeld deze problemen juist toenamen gedurende het schooljaar.

In tegenstelling tot het po zijn er geen aanwijzingen gevonden dat na een jaar Taakspel de sociale relaties van deze leerlingen verbeterden. Ook werden er bij de leerkrachten in tegenstelling tot in het po geen toename van complimenten en afname van correcties gevonden. Een positief effect werd gevonden op het competentiegevoel van leerkrachten om leerlingen bij de les en hun schoolwerk te kunnen betrekken.

De implementatie van Taakspel binnen het speciaal onderwijs verloopt in principe hetzelfde als binnen het primair onderwijs, maar neemt wel meer tijd in beslag. Binnen het so kijkt de onderwijsadviseur, samen met de leerkracht waar aanpassingen nodig zijn, zoals het oefenen met Taakspel, het maken van kleinere teams of de mogelijkheid een leerling een one-man team te laten vormen in plaats van hem met anderen te laten samenwerken. De onderwijsadviseur maakt hierbij gebruik van het katern Taakspel is bouwen. Het katern Taakspel is bouwen is naar aanleiding van de onderzoeksresultaten aangevuld met aanpassingen die de leerkracht, waar nodig, kan doorvoeren. Het katern Taakspel is bouwen is te bestellen in de webwinkel van de CED-Groep.

Een belangrijke randvoorwaarde voor een succesvolle implementatie die uit het onderzoek naar voren komt, is allereerst dat er binnen de school draagvlak bestaat voor de interventie. Als dit ontbreekt is het belangrijk dat dit stapsgewijs gecreëerd wordt. Dit geldt ook voor de veiligheid binnen het team die nodig is om leerkrachten te laten experimenteren met Taakspel, wat ze in het begin soms best lastig vinden. De mogelijkheid om succeservaringen te delen, is belangrijk voor draagvlak, evenals een ondersteunende positieve context en visie van de school, waar Taakspel kan worden ingebed.

Literatuur

Breeman, L.D. (2015). *A Special Need for Others: Social Classroom Relationships and Behavioral Problems in Children with Psychiatric Disorders in Special Education*. Proefschrift Yulius Academie Barendrecht

Meer informatie: Marjon ten Heggeler m.tenheggeler@cedgroep.nl.

www.taakspel.nl